

Fotka má mít příběh

*Na podzim roku 2024 vydalo nakladatelství Kazda knihu Tomáše Grima **Ptačí svět očima fotografa**, kterou lze zakoupit v knihkupectvích nebo o něco levněji na webu nakladatelství: knihykazda.cz*

Jak tak listuji knihou, přemýšlím, o čem vlastně je focení přírody a proč vycházejí fotografické knížky. Navíc dnes, při obrovské inflaci fotografií, které nás zahlcují každou vteřinou, kdy se odvážíme podívat na jakékoliv webové stránky, natož na sociální síť. Jenže není fotografie jako fotografie. Musím říct, že těch dobrých a výborných, které mně utkví alespoň na chvíli v paměti, ale také není málo. Dobrá fotografie inspiruje každého, kdo alespoň občas

vezme do ruky foťák. A kniha Tomáše Grima nabízí zcela jistě inspirující snímky.

Není úplně od věci uvést, že recenze Grimovy knihy právě v časopisu *Veronica* má své opodstatnění. Grim v úvodu knihy zmiňuje, že k většímu zájmu o focení ho docela zásadní měrou přiměl i tehdejší šéfredaktor našeho časopisu Václav Štěpánek, na jehož doporučení autor zaslal snímek otištěný ve *Veronice* do fotografické soutěže. Později ho následující šéfredaktor Dalibor Zachoval přemluvil k první výstavě právě v Domě ochránců přírody v Brně před 25 lety. S fotografováním ptáků začal Grim zprvu z důvodů spíše ryze dokumentačních v souvislosti se svými výzkumnými projekty. Listová-

Fotografii poskytl nakladatelství Kazda

Kresba Rostislav Pospíšil

ní knihou znamená procházet se fotografickým životem Tomáše Grima. Fotografie seřadil chronologicky tak, jak postupně vznikaly. Intenzivněji jezdí se zrcadlovkou za ptáky zhruba od roku 2015.

Původní profesí je autor vědec, ornitolog. Svůj vědecký přístup s tahem na branku nezapřel ani při výběru fotek: „Sebelepší fotku jsem z výběru vyhodil, pokud už byl příliš podobný motiv/druh/příběh na fotce o půl sta stran jinde.“ Grim podle svých slov postupoval při výběru fotografií do této knihy s jasným cílem – ukázat rozmanitost ptačího světa. Proto tedy tento přístup. Jeho záměrem bylo opatřit záběry komentářem, protože dobrou fotku dělá i její příběh a ten je pro Grima důležitější než technická dokonalost záběru. To je právě na této knize asi nejsympatičtější a právě tím, co dělá knihu inspirativní především pro začínající fotografy přírody. V komentářích se zaměřuje na přiblížení vzácnosti lokality, kde snímek vznikl, nebo uvádí vysloveně ptačkářské (birdwatcherské) postřehy, okolnosti vzniku fotky a hlavně odkrývá zajímavosti ptačího světa a chování ptáků. Fotografie na různých místech v knize někdy záměrně propojuje odkazy v komentářích, čímž vybízí čtenáře k vyhledávání fotek, které mají něco společného. Píše lehce a čtivě, jak je pro Grima ve všech jeho popularizačních článcích příznačné. V kondenzované formě to dokládají už nápadité názvy jeho fotografií – tropická selanka, piráti v akci, stopař se zvrhlým jídelníčkem, raketa vzduch-vzduch, děsivá romantika... Prostě prohlížení a čtení této knihy vás bude bavit. Komentáře fungují samostatně jako popisky k fotkám, ale lze je číst též jako jeden text románu o zajímavostech ptačí říše.

V dnešním světě, kdy fotografická technika je na takové úrovni, že udělat technicky dobrou fotku už nemusí být při focení ptáků problém číslo jedna, je Grimův přístup velmi sympatický – o tom, zda je fotka zajímavá, může rozhodovat i popisek. Nicméně právě pro čtenáře-fotografy je u každého snímku uvedena specifikace volby času, clony, ISO... prostě charakteristika exif.

U fotografování přemýšlí a hledá nejlepší kompozici, hraje si s časem závěrky (např. vodopád s buňákem ledním, racek stříbřitý v kašně nebo bukač proužkovaný v řece) a ví, že někdy je pro působivost fotky lepší kontext, který je z fotografie zřejmý, než detail a atlasová verze daného druhu. Přesto jeho některé detailní záběry, navíc podtržené skvělým komentářem, jsou velmi působivé (chaluha subantarktická, čáp černý). Opakem jsou pak tzv. birdscapes (termín Tomáše Grima pro fotky ptáků v krajině, nebo snad fotky krajiny s ptáky? – skorec v mase vody nebo rybák jižní „v ráji“). Naopak jiné fotky nepůsobí na první pohled nijak zajímavě (záběr noční pláže v Dublinu) a sám autor zmiňuje třeba, že ho vlastně u ní baví jen barvy světél. No, proč ostatně ne? Právě tyhle fotky dávají, myslím, hodně inspirace pro ty, kteří se zatím fotograficky hledají. Foťte a nebojte se to zmáčknout, i když vám rozum říká, že z toho žádná „světovka“ nebude. Grim představuje řadu fotografií z městského prostředí a též ukazuje budoucím autorům, že námětů pro zajímavé fotografie ptáků je nespočet i v městském, zcela nepřirodním prostředí. V tom je Grim výjimečný. Fotografů ptáků z urbánního prostředí není mnoho. Zoufale zrnitá fotka výřečka, u které autora baví hlavně drzost (odvaha?), že ji zaslal v souboru s jinými

fotkami v sérii do soutěže Czech Nature Photo, působí samostatně ovšem trochu nepatřičně, ale v knize ji drží právě zajímavý komentář. V něm se Grim (ostatně jako i na dalších místech) nezapomene pochválit za zvláštní ocenění porotou soutěže nebo za svou evidentně lepší fotku, než byla v jiné světové soutěži oceněná fotografie jiného autora se stejným námětem medosavky modrolící u vodovodního kohoutku. Prezentovat vlastní dosažené úspěchy Grim umí a jeho obdivovatelům tato jeho vlastnost spíše imponuje. Takže každému, co jeho jest.

Myslím, že každý si v knize najde fotografie, které ho osloví – tedy takové, které si uchová v paměti hodně dlouho. Neexistuje pravidlo ani návod na dokonalou fotografii, proto je fotografování tak fascinující a věnuje se mu díky stále dostupnější technice více a více lidí. Ano, pár základních pravidel je vhodné respektovat. Tomáš Grim je ale se sebevědomím sobě vlastním neváhá v knize tu a tam záměrně porušovat (zlatý řez, oční kontakt, více prostoru ve směru pohybu atd.).

Knihy je osvěžující, inspirativní, zábavná a popularizační zároveň, když hledám přívlastky, kterými ji opatřit. Je to kniha, kterou dokážete přečíst jedním dechem, ale též se k ní můžete pořád vracet. Listovat knihou a zastavit se jen u jedné fotky, která vás zrovna zaujme, je též metoda, kterou můžete u této ptačí knihy úspěšně praktikovat, pokud jste zvyklí třeba na skrolování na Facebooku nebo na Instagramu. Po přečtení této mimořádné knihy, navíc výpravné a skvěle graficky upravené, se dá jen dodat: těšme se na další fotografie Tomáše Grima a na jeho poutavá a vtipná vyprávění, kterými dodává fotografiím další rozměr.

Tomáš Růžička